

Toelichting:

- 1 De woning dient voor de WOZ-waarde te worden aangegeven – art. 21 lid 5 Sw
- 2 Opnemen voor de gegeven waarde – art. 21 lid 1 Sw
- 3 Opnemen voor de gegeven waarde – art. 21 lid 1 Sw
- 4 $10.000 * 6,50 = 65.000$ slotnotering laatste beursdag – art. 21 lid 3 Sw
- 5 Opnemen voor de gegeven waarde – art. 21 lid 1 Sw
- 6 Opnemen voor de gegeven waarde – art. 21 lid 1 Sw
Rente op ING Spaarrekening is nog niet vorderbaar op overlijdensdatum en hoeft derhalve niet opgenomen te worden – art. 31 lid 1 ten 10de Sw
- 7 waarde is verkoopwaarde vrij van huur en gebruik; opnemen voor de gegeven waarde – artikel 21 lid 1 en lid 6 Sw
- 8 Opnemen voor de gegeven waarde – art. 21 lid 1 Sw
- 9 In beginsel opnemen voor nominale waarde (Kees is gegoed, rente is normaal, looptijd lening is relatief kort), tenzij gemotiveerd wordt afgeweken
- 10 Opeisbare rente: 4 maanden * $(0,05 * 50.000) = 1.000$ – art. 21 lid 1 Sw
- 11 Aftrek rechtens afdwingbare schuld – art. 20 lid 3 Sw
- 12 Lopende rente aftrekbaar tot dag overlijden – art. 20 lid 3 sub a Sw
(rente per jaar: 6% van 150.000 = 9.000; rente 2 maanden = $(9.000/12)*2 = 1.500$)
- 13 Kosten onderhoudsbeurt was opeisbare schuld – art. 20 lid 3 Sw
- 14 Aftrek rechtens afdwingbare schuld – art. 20 lid 3 Sw
- 15 Lopende rente aftrekbaar tot dag overlijden – art. 20 lid 3 sub a Sw
(rente per jaar: 7,2% van 100.000 = 7.200; rente 2 maanden = $(7.200/12)*2 = 1.200$)
- 16 IB 2008 is rechtens afdwingbare schuld, derhalve aftrekbaar – art. 20 lid 3 Sw
- 17 OZB 2010 aftrekbaar tot dag overlijden: $(1.500/12) * 2 = 250$ – art. 20 lid 3 sub a Sw
- 18 Aanslag WSL 2010 aftrekbaar tot dag overlijden: $(240/12) * 2 = 40$ – art. 20 lid 3 sub a Sw
- 19 Kosten uitvaart zijn aftrekbaar, mits niet bovenmatig – art. 20 lid 1 Sw
- 20 Alleen drukkende kosten zijn aftrekbaar. Voor zover de uitvaartkosten worden gedekt door een verzekeringsuitkering, zijn zij niet aftrekbaar.

Taxatiekosten en notariskosten zijn kosten van de erfgenamen en, omdat ze niet genoemd worden in artikel 20 Sw, niet aftrekbaar.

Vraag 2

Karin is overleden zonder testament. Dat betekent dat op haar nalatenschap de wettelijke verdeling van toepassing is. De kinderen hebben een geldvordering op hun vader verkregen.

Gegeven is dat de erfgenamen geen afwijkende renteaftspraken hebben gemaakt. Dit betekent dat het rentepercentage van artikel 4:13 lid 4 BW van toepassing is.

Artikel 21 lid 14 Sw: Een geldvordering als bedoeld in artikel 13, derde lid, van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek (...), wordt in aanmerking genomen als een renteloze vordering, indien daarop het rentepercentage, berekend overeenkomstig het bepaalde in artikel 13, vierde lid, (...), van toepassing is. De eerste volzin is van overeenkomstige toepassing op de schulden die corresponderen met de aldaar bedoelde geldvorderingen.

In art. 21 lid 14 Sw is bepaald dat de vorderingen die de kinderen in het kader van de wettelijke verdeling op de langstlevende ouder hebben, moeten worden gewaardeerd als een renteloze vordering. De waarde van een renteloze vordering wordt vastgesteld alsof de schuldenaar (langstlevende ouder) het (fictieve) vruchtgebruik van de vordering heeft.

De waardering van een fictief vruchtgebruik geschiedt op dezelfde wijze als voor een recht van vruchtgebruik.

Jan is op de dag van Karin's overlijden 60 jaar.

Volgens de tabel van artikel 5 Uitv.besl. Sw hoort daarbij een factor 10.

De waarde van een Jan toekomend vruchtgebruik bedraagt derhalve 60% (10 * 6%).

Zuiver saldo nalatenschap = € 2.000.000				
	Erfdeel	Aandeel	Bij/af wegens vruchtgebruik	Heffingsgrondslag
Jan	¼	500.000	+900.000 (60% van 1.500.000)	1.400.000
Dennis	¼	500.000	-300.000 (60% van 500.000)	200.000
Petra	¼	500.000	-300.000 (60% van 500.000)	200.000
Edwin	¼	500.000	-300.000 (60% van 500.000)	200.000
	1	2.000.000	0	2.000.000

Zuiver saldo nalatenschap = € 2.000.000				
	Heffingsgrondslag	Vrijstelling	Belaste verkrijging:	Erfbelasting
Jan	1.400.000	-495.000 (*)	905.000	169.200 (**)
Dennis	200.000	-19.000	181.000	24.400 (***)
Petra	200.000	-19.000	181.000	24.400
Edwin	200.000	-19.000	181.000	24.400

$(**) 169.200 = (10\% \text{ van } 118.000) + (20\% * 787.000)$
$(***) 24.400 = (10\% \text{ van } 118.000) + (20\% \text{ van } 63.000)$

(*) Jan geniet, als gevolg van het overlijden van Karin, een levenslang weduwnaarpensioen.

Artikel 32 lid 2 Sw bepaalt:

De waarde van aanspraken ingevolge een pensioenregeling - andere dan die ingevolge de Algemene Ouderdomswet en de Algemene nabestaandenwet -, (...) welke door een partner ten gevolge van het overlijden worden verkregen en hetzij van erfbelasting zijn vrijgesteld ingevolge het eerste lid, onder 5°, hetzij naar hun aard niet krachtens deze wet belastbaar zijn, strekt voor de helft in mindering van het in het eerste lid, onder 4°, letter a, bedoelde bedrag, met dien verstande dat na deze korting de vrijstelling niet minder bedraagt dan € 155.000.

Het ABP-pensioen is ingevolge artikel 32 lid 1 onder 5 vrijgesteld van erfbelasting. Dit betekent echter dat de waarde van de pensioenrechten (als periodieke uitkering te berekenen overeenkomstig artikel 21 lid 13 Sw) voor de helft in mindering komt op de vrijstelling van de verkrijger. We noemen dit pensioenimputatie. De pensioenuitkering is levenslang en afhankelijk van het leven van Jan, derhalve dient de waarde bepaald te worden aan de hand van artikel 5 Uitv.besluit Sw.

Bij de leeftijd van Jan (60 jaar) hoort factor 10.

De waarde van het pensioenrecht bedraagt derhalve $10 * 30.000 = 300.000$. De helft hiervan wordt geïmputeerd.

Verder mag, op grond van art. 20 lid 6 sub c Sw, op de waarde van het pensioenrecht een belastinglatentie in mindering worden gebracht van 30%.

Vrijstelling Jan:		600.000
Af: $\frac{1}{2} * (10 * 30.000)$	-150.000	
Bij: 30% latente Ink.bel.	45.000	
	<hr/>	-105.000
		<hr/>
		495.000

Vraag 3

Jan is op grond van het testament enig erfgenaam van Karin.

De vraag is dan nog alleen of het voorwaardelijke karakter van de verkrijging van Jan nog van invloed is op de waarde. Het antwoordt staat in artikel 21 lid 2 Sw en luidt nee.

2. Goederen, verkregen onder de ontbindende voorwaarde van overlijden waarbij zich een opschortende voorwaarde ten gunste van een verwachter aansluit, worden in aanmerking genomen naar de waarde van die goederen als waren zij onvoorwaardelijk verkregen.

Dan is dus verder het antwoord eenvoudig:

Jan erft successierechtelijk € 2.000.000, waarop in mindering komt zijn vrijstelling van € 600.000. Zijn belaste verkrijging bedraagt derhalve € 1.400.000. De erfbelasting hierover bedraagt € 268.200. (10% van 118.000 + 20% van 1.282.000).

Vraag 4

Karin heeft geen testament gemaakt. Het erfrecht bij versterf is dus van toepassing.

Jan en de kinderen zijn op grond daarvan ieder voor een gelijk deel (1/4) erfgenaam en de wettelijke verdeling is van toepassing. Jan maakt echter de wettelijke verdeling ongedaan.

Artikel 1 lid 8 Sw bepaalt:

Onder schenking wordt niet begrepen de bevoordeling als gevolg van (...) het afzien door de echtgenoot van een wettelijke verdeling van de nalatenschap op de voet van artikel 18 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek.

Artikel 30 lid 1 Sw bepaalt:

Het bedrag van de belastingen ondergaat ten gevolge van verwerping of van afstand van rechten geen vermindering. De eerste volzin is niet van toepassing indien op de voet van artikel 18 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek wordt afgezien van een wettelijke verdeling van de nalatenschap overeenkomstig artikel 13 van Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek.

Dus: met een ongedaanmaking van de wettelijke verdeling wordt wel rekening gehouden bij de berekening van de verschuldigde belasting.

Artikel 13 lid 1 Sw bepaalt:

Al wat tengevolge van of na het overlijden van een erflater wordt verkregen krachtens een overeenkomst van levensverzekering, (...), wordt voor de toepassing van deze wet geacht krachtens erfrecht door het overlijden te zijn verkregen, voor zover de verkrijging kan worden toegerekend aan een onttrekking aan het vermogen van de erflater, (...).

In het eerste lid van artikel 13 wordt niet meer, zoals vóór 2010, gewerkt met de systematiek van premieaftrek, maar wordt slechts het deel van de uitkering belast dat kan worden toegerekend aan een onttrekking (betaling premie) van de erflater. In de casus is de helft van de premies afkomstig uit het vermogen van de erflater (nalatenschap = helft gemeenschap van goederen) zodat ook slechts de helft van de uitkering van de levensverzekering in de heffing van erfbelasting wordt betrokken.

Artikel 10 lid 1 Sw bepaalt:

1. Al wat iemand ten koste van het vermogen van de erflater heeft verkregen in verband met een rechtshandeling of een samenstel van rechtshandelingen waarbij de erflater, of diens echtgenoot partij was, en alle goederen waarop de erflater ten laste van zijn vermogen een vruchtgebruik heeft verworven, worden geacht krachtens erfrecht door overlijden te zijn verkregen, indien:

- a. de erflater in verband daarmee tot aan zijn overlijden of een daarmee verband houdend tijdstip het genot heeft gehad van een vruchtgebruik of een periodieke uitkering, en*
- b. het vruchtgebruik onderscheidenlijk de periodieke uitkering ten laste is gekomen van de verkrijger*

Hieruit volgt dat artikel 10 Sw van toepassing is op de woning.

Art. 10 Sw is slechts van toepassing voor de verkrijging van de halve woning, omdat Karin in algehele gemeenschap van goederen was gehuwd. Het is niet van belang of Karin als bestuurder van de gemeenschap de rechtshandeling is aangegaan of dat Karin tezamen met Jan heeft gehandeld.

Ingevolge de casus worden de kinderen samen ingevolge art. 10 Sw belast voor een verkrijging van € 250.000 (€ 500.000 / 2). De resolutie, op basis waarvan bij de toepassing van art. 10 Sw mocht worden uitgegaan van de waarde ten tijde van de rechtshandeling, is met ingang van 1 januari 2010 ingetrokken/vervallen.

Artikel 7 Sw (voor zover van belang) bepaalt:

1. De waarde van hetgeen de verkrijger voor zijn verkrijging heeft opgeofferd of van hetgeen door de erflater ten laste van de verkrijger werd bedongen, strekt in mindering van de waarde welke op grond van de artikelen (...) 10, (...), in aanmerking wordt genomen voor de erfbelasting, maar niet verder dan tot nihil.

3. De bedragen die ten gevolge van het eerste en tweede lid in mindering strekken, worden vermeerderd met een enkelvoudige rente naar het in artikel 21, dertiende lid, bedoelde percentage van de dag van betaling van die bedragen tot en met de dag van het overlijden ten gevolge waarvan de verkrijging op grond van de artikelen (...), 10, (...), geacht wordt plaats te vinden.

Dus: van de verkrijging krachtens artikel 10 Sw kan op grond van artikel 7 Sw worden afgetrokken:

- De helft van de betaalde koopsom van € 112.000 = € 56.000
- De helft van de rente (6% enkelvoudige rente per jaar) over de koopsom: $((3,5 (3 \text{ jaar en } 6 \text{ maanden}) * 6\% * 112.000) = € 23.520) = € 11.760$

NB. De overdrachtsbelasting kan niet worden afgetrokken, immers er is destijds alleen overdrachtsbelasting betaald over de koopsom en niet over het deel (de waardeaan groei) dat thans o.g.v. art. 10 Sw wordt belast.

Op de verkrijging mag vervolgens in mindering worden gebracht de halve waarde van het vruchtgebruik ten behoeve van Jan. Ter berekening van de waarde van dat vruchtgebruik moet worden uitgegaan van de waarde van de onroerende zaak ten tijde van de het overlijden. De jaarlijkse opbrengst van het vruchtgebruik bedraagt: 6% van € 500.000 = € 30.000, ingevolge art. 5 Uitv.besl. Sw te vermenigvuldigen met de factor 10 (Jan is 60 jaar) = € 300.000. De halve waarde bedraagt: € 150.000.

Jan wordt voor zijn verkrijging van € 150.000 ingevolge art. 13 Sw in de belastingheffing betrokken.

Waarde onroerende zaak		500.000
Af: tegenprestatie	-112.000	
Rente (3,5 jaar 6%)	-23.520	
		<hr/>
		-135.520
		<hr/>
		364.480
Verkrijging: € 364.480 / 2 =		182.240
Af: vruchtgebruik Jan		-150.000
Verkrijging kinderen samen		<hr/>
		32.240
Verkrijging per kind (afgerond)		10.746

Artikel 12 Sw bepaalt:

1. *Al wat binnen 180 dagen aan het overlijden voorafgegaan is geschonken door een erflater, die ten tijde van dat overlijden in Nederland woonde, wordt, voor de regeling van de erfbelasting, geacht krachtens erfrecht door het overlijden te zijn verkregen. (...).*
2. *Artikel 7, tweede lid is van overeenkomstige toepassing.*
3. *Het in het eerste lid, eerste volzin, bepaalde is niet toepasselijk op schenkingen:*
  - 1°. *bedoeld in artikel 33, 1°, 2°, 3°, 5°, tweede alinea, 8°, 9°, 11° en 12°;*
  - 2°. *(...).*

De schenking aan Edwin vond plaats binnen 180 dagen voor het overlijden van Karin.

Verder is van belang dat het niet een schenking betreft waarbij een beroep is gedaan op de eenmalig verhoogde vrijstelling, zoals nu geregeld in art. 33, 5°, tweede alinea Sw.

De 180-dagenregeling wordt bij een erflater die in algehele gemeenschap van goederen was gehuwd, slechts toegepast op de helft van de schenking.

Op grond van artikel 7, tweede lid is de door Edwin betaalde schenkingsbelasting (schenkingsrecht) aftrekbaar, in dit geval voor de helft.

	¼ erfdeel	Art. 13 (verz.)	Art. 13 (vruchtg)	Art. 10	Art. 12	Heffingsgrondslag	vrijstelling
Jan	500.000	200.000	150.000			850.000	-600.000
Dennis	500.000			10.746		510.746	-19.000
Petra	500.000			10.746		510.746	-19.000
Edwin	500.000			10.746	10.000	520.746	-19.000

	Belaste verkrijging	Erfbelasting	Te verrekenen schenkingsrecht	Te betalen erfbelasting
Jan	250.000	38.200		38.200
Dennis	491.746	86.549		86.549
Petra	491.746	86.549		86.549
Edwin	501.746	88.549	-386	88.163